

A dark, circular object, possibly a metal ring or a coin, is centered on a speckled, textured surface. The object has a smooth, dark finish and a central circular hole. The background is a light-colored surface with dark, irregular speckles.

KARI ARONPURO

RETRO
1964–2008

© 2010 Kari Aronpuro, Vesa Haapala

ISBN 978-952-215-094-3

Kansi Banks L. Steppburn, sivuasemointi Make Copies

Valmistaja BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

2010

ntamo

www.ntamo.net

Kari Aronpuro

RETRO 1964–2008

Toimittanut Vesa Haapala

ntamo Helsinki

Kari Aronpuro (s. 1940) on julkaissut vuodesta 1964 runoutta, johon suomalaisen lyriikan modernistinen valtavirta ei ole vielä kukaan päässyt luontevasti käsiksi. Rehellisesti sanoen tuntuu siltä, että suurin osa parin kolmen viime vuosikymmenen aikana maassamme ilmestyneistä runokokoelmista on Aronpuron tuotannon rinnalla jo kirjoitusteknisesti arvioiden liikkumatonta ja vanhakantaista. Asiaa voi kuvata seuraavalla kärkejistyksellä. Runouden pääuoman ihanne: lyyrisen minän huone / pääkoppa, josta taajunta katselee maailmaa ja vetää valkein naruin analogioita itseensä. Aronpuro: minä, joka sekoittuu parataktisesti maailmaksi kutsuttuun merkitysainekseen ja kartoittaa väsymättä toisiinsa törmäävien diskurssien, taloudellisten ja poliittisten realiteettien aluetta, maailmaa tekstuureina ja kudelmina. Moni sanoo varmasti, ettei tällaisella mittapuulla voi tuomita runouden ajankohtaisuutta. Kaikin mokomin. Silti on vaikea nimetä kovinkaan monta suomalaista kirjailijaa, jotka olisivat kirjoittaneet viiden vuosikymmenen ajan ja säilyttäneet yhtä tuoreen otteen kirjoittamiseen kuin Aronpuro. Hän kuuluu niin maamme avantgarden klassikoihin kuin uuden runon hienoimpiin tekijöihin.

Käsillä oleva teos on valikoiva katsaus runoilijan tähänastiseen tuotantoon. Jos kuusikymmenlukulaisten Raamattu oli Hans Magnus Enzensbergerin *Museum der modernen Poesie* (1960), voidaan sanoa, että *Retro 1964–2008* on hieman vastaava nykyrunouden antologia yhden miehen mittakaavassa. Aronpuron tuotannosta hahmottuu eri kausia. Ensinnä on 1960-luvun taiteidenvälinen ja esisemioottinen, yhteiskunnallisesti valpas alkutuotanto teoksissa *Peltiset enkelit* (1964) ja *Terveudeksi* (1966). Samaan kauteen voidaan laskea kollaasiromaani *Aperitif* (1965). Toisen kauden muodostaa näistä pitkälti montaaseille ja kollaaseille rakentuvista teoksista lähtevä, politisoituva kirjoittaminen teoksissa *Minä viihtyy* (1967), *lokomonyliopisto* (1970), *Kiinan ja Rääkkylän runot* (1972) ja *Moskovan ikävä* (1973). *Kalpea aavistus verenkierrasta* (1977) merkitsee kolmannen kauden Aronpuroa eli semioottisen runoilijan tulemistä. Runoilija kirjoittaa tästä myöhemmin:

Aikani lutkutin
ideologian nisää
havahduin merkkiin
tyhjä
sattumalta törmäsin merkkijonoon
STRUKTURALISMIA SEMIOTIIKKAA POETIIKKAA
orasti Kalpea aavistus verenkierrasta
viheriöi
maailma tekstinä
tämä kevät
aina keskeneräinen hanke
(*Pomo:n lumo*, 2000)

”Maailma tekstinä” luonnehtii hyvin Aronpuron semioottis-strukturalistista kautta, johon kuuluvat eri runouden lajeja ja historiallisia aineistoja kokoavat teokset *Galleria* (1979), *Vähäfysiikka* (1981), *Merkkillistä menoa* (1983) ja *Kirjaimet tulevat* (1986). *Selvää jälkeä* eli laaja runovalikoima vuosilta 1964–1987 on välitilinpäätös, jonka jälkeen Aronpuro aloittaa uudelleen. Neljäs kausi jatkaa edellistä, mutta nyt mukaan tulee entistä vahvemmin keskustelu mannermaisen filosofian ja kommunikaatio-teorian kanssa. Tätä *Rihmastosta* (1989) alkavaa kautta voisi nimittää yltyvästi post-modernistiseksi ja semioottiseksi. *Tasanko 967* (1991), *Pietas* (1994), *Saa tulla* (1996), *Paon viivoja* (1998), *Pomo:n lumo* (2000), *Mikä tahansa* (2003), *Gathandu* (2005) ja *Lehmän henkäys* (2008) ovat tietoisien ekletistisiä seikkailuja paitsi kielen rekistereihin myös arjen, paikallisuuden, marginaalien, matkojen ja ideologioiden maailmaan.

Aronpuron teoksia lukiessa edelliset jaottelut voidaan myös kyseenalaistaa. Aronpuron käyttämät kirjalliset keinot ja hänen tutkimansa teemat laskostuvat toistensa päälle, kumuloituvat ja luovat yhä uusia yhdistelmiä. Oli kyse mistä hyvänsä kaudesta, Aronpuro nostaa teoksillaan esiin yhteiskunnan ja ajattelun tilana, joka ei hahmotu yksiselitteisiksi väitteiksi. Hänen teoksensa ovat leikkauksia, sana-assemblaaseja ja rihmastoja, joissa poliittiset, filosofiset, taiteelliset, yhteiskunnalliset ja uskonnolliset diskurssit saavat risteillä ja kommentoida toisiaan jääden auki lukijaa kohden.

Avoimuuden lisäksi voidaan korostaa, että yhteiskunnallisten erojen ja valta-asemien kriittinen artikulointi on läsnä Aronpuron tuotannossa. Vaikka ajatus poliittisesta sitoutumisesta on nykyisin hankalasti määriteltävissä, voidaan sanoa, että Aronpuron runous on yhteiskunnallisesti sitoutunutta tutkiessaan hellittämättä merkityksenmuodostamisen prosesseja sekä niitä rajaavia historiallisia voimia. Tämän kulttuuri- ja historiatietoisuuden ansiosta Aronpuron tuotanto väistää turhan hermeettisyyden. Se kerää ja kierrättää merkkejä, uusiutuu kerta toisensa jälkeen yllättäviin tekoihin.

Yksi Aronpurolle luonteenomaisista piirteistä tiivistyy sanapariin *aineisto ja konsepti*. Tämä tarkoittaa tietoista kirjallisten lajien haltuunottoa, kirjoittamisen reunaehtojen tutkimista, uusia filosofisia näkökulmia ja mottoja, mutta ennen kaikkea laajaa arkistotyötä eli materiaalin keräämistä ja lukemista, joka mahdollistaa kirjoittamisen aina keskeneräisen hankkeen. Seuraavanlainen kaava on tyypillinen Aronpurolle. Jos hän kirjoittaa teosta kaksi vuotta, kuluu siitä kahdeksantoista kuukautta materiaalin etsintään ja kuusi sen työstämiseen suunnitelman mukaan. Lukeva kanssakirjoittaminen ja päällekirjoittaminen, kehystys ja tekstien keskinäissuhteiden motivointi on ollut Aronpuron projektin ydin 1960-luvulta saakka.

Aineistosta ja konseptista päästään kolmanteen erityispiirteeseen: Aronpuron tuotanto on *runousopillista*. Aronpuro edustaa runousopillista runoutta siinä merkityksessä, että hän tutkii käytännöllisesti runouden olemusta, ilmaisukeinoja ja lajeja eli kartoittaa kirjallisuuden tuottamisen ja vastaanottamisen tapoja. Näin hänen tuotantonsa luo myös kirjallisten muotojen arkeologiaa ja avautuu laajoihin kirjallisuushistoriallisiin yhteyksiin.

Retro 1964—2008:n runot on poimittu mukaan seuraavalla periaatteella. Valikoimaa varten on luotu runollisia pääluokkia tai osastoja, jotka jäsentävät Aronpuron tuotannon olennaisimpia muotoja. Nämä aakkosjärjestykseen pakotetut osastot perustuvat väljään lajinmukaiseen jakoon, joskin väliin kokoamisperusteena on ollut temaattisempi periaate. Runot ovat kussakin luokassa pääosin ilmestymisjärjestyksessä. Tällaisten poikkileikkausten avulla lukija saa hyvän otteen Aronpuron tuotannon eri vaiheisiin mutta myös yhteyksiin, joita muodostuu teosten kesken. Joiltakin osin osastojen kronologisesta järjestyksestä on luovuttu runollisten heijastuskonstellatioiden synnyttämiseksi, esimerkiksi silloin kun tahdotaan tuoda lähekkäin tiettyyn aihepiiriin paneutuvat eriaikaiset tekstit. Aronpuron tuotantoa tunteva lukija huomaa varmasti,

että luokkia olisi voinut olla enemmänkin ja että monin paikoin yksittäiset runot ylittävät luokitukset.

Mukaan piti saada myös perustavampaa anakronismia. Osasto Flarf (POST festum) kokoaa yhteen joukon Aronpuron 1960- ja 1970-lukujen poliittisesti ”kantaaoittavia” tekstejä. Osin ne ovat vakavia, osin itseään purkavia ja suhteellistavia. Poliittinen runous, joka on jälkikäteen ajatellen useimmiten 70-luvun kirjallinen epäonnen soturi, lyö kuitenkin niin olennaisen jäljen Aronpuron myöhempään kirjoittamiseen, että sen läsnäoloa on turha kiistää. Vaikkei ironia aina täysin purisikaan historiaan, voidaan menneisyyteen luoda yhtä aikaa vinoja ja rehellisiä silmäyksiä: post festum, liian myöhään, tällaista se oli, niin tämäkin sai alkunsa, sekin mikä yhä osuu...

Korostin aiemmin, että Aronpuron tuotanto muodostuu seikkailuina kirjallisiin lajeihin ja menetelmiin. Lajikokeilut ja käsitteellinen ote yhdistyvät Aronpurolle ominaiseen teoskokonaisuuden ideaan *Retron* finaalissa. Valikoiman loppuun on nostettu sellaisenaan vuonna 2008 ilmestynyt *Lehmän henkäys*. Nyt käsillä olevaa retrospektiota huipentavaa teosta voi pitää perustellusti Aronpuron tuotannon synteesinä. *Lehmän henkäys* on nimetty alaotsikossaan ”29 etydiksi”. Nämä lajiharjoitelmat on järjestetty suomen kielen aakkosten mukaan. Proseduraalisena kehikkona *Lehmän henkäys* kerää liki kaikki Aronpuron aiemmissa teoksissa esiintyneet lajit. Retron osastoiksi nostettujen lajien lisäksi sieltä löytyvät muiden muassa dadat, debordiadit, faabelit ja vuot. Nimenomaan lajit ja maailman tekstit alustanaan Aronpuro kokoaa ja kerää runoutta, seikkailee kirjallisissa muodostelmissa. Katsoin kiinnostavaksi rytmittää kutakin runollista luokkaa runoilijan teoksista leikatuin motoin, joiden valintaan runoilija osallistui. Hän lisäsi kaksi uutta johdantomottoa teokselle. Motot kertovat lukijalle, millaisiin kiinnekohtiin Aronpuro tekstejään yhdistää; nyt ne osallistuvat uuden kokonaisteoksen rajojen piirtämiseen.

Yhtä iloinen kuin tämän teoksen retrospektiosta olen sen rinnalle nousevasta uudesta katseesta kokoelmassa *Kihisevä tyhjä* (2010). Aronpuron runot kiertävät, jos mahdollista, aiempaa irtonaisemmin ja keräävät tyhjille pinnoille eri tavoin merkitseviä aineksia. ”Putting the two together is the most fun”, lukee yhdessä *Kihisevän* motoista. Teos osoittaa yhtä aikaa ironiaan ja metaforiin, kritiikkiin ja kollaaseihin, komediaan ja tragediaan taipuvalla motollaan, että runollisena metodina Aronpuron vaalima rinnakkain asettelu tuottaa edelleen nautittavia tuloksia.

Henkilökohtaisesti olen erityisen iloinen siitä, että *Retron* toimittamiseen tuli ripaus Aronpuron soveltamaa rinnakkaisuuden metodia. Kiitos erittäin aktiivisesta panoksesta laajan teoksen toimittamisessa, Kari! Toimitustyöstä ei muodostunut yksinäistä valikointia, vaan eri vaihtoehtoja punnitsevaa vuoropuhelua kahden näkökulman välillä.

Vesa Haapala

Kari Aronpuron tuotanto

Peltiset enkelit (PE), Kirjayhtymä 1964
Aperitiff – avoin kaupunki, Kirjayhtymä 1965
Terveysteksti (T), Kirjayhtymä 1966
Minä viihtyy (MV), Kirjayhtymä 1967
lokomonyliopisto (L), Kirjayhtymä 1970
Kiinan ja Rääkkylän runot (KRR), Kirjayhtymä 1972
Moskovan ikävä (MI), Kirjayhtymä 1973
Kalpea aavistus verenkierrasta (KAV), 1977
Galleria (GAL), Kirjayhtymä 1979
Vähäfyysikka (VF), Kirjayhtymä 1981
Merkkillistä menoa (MM), Kirjayhtymä 1983
Kirjaimet tulevat (KT), Kirjayhtymä 1986
Selvää jälkeä. Runoja 1964–1987 (SJ), Kirjayhtymä 1988
Rihmasto (R), Kirjayhtymä 1989
Tasanko 967 (T967), Kirjayhtymä 1991
Pietas (P), Kirjayhtymä 1994
Saa tulla (ST), Kirjayhtymä 1996
Paon viivoja. Verkatehdas (PV), Kirjayhtymä 1998
Pomo:n lumo, runoja ym (PL), Tammi 2000
Mikä tahansa (MT), Tammi 2003
Augustan tanssikenkä (AT), Pirkkalaiskirjailijat 2003
Gathandu (GAT), Tammi, 2005
Valkoinen on valon varjo (VOV), Galleria Katariina 2006
Lehmän henkäys. 29 etydiä, Tammi 2008
Kihisevä tyhjä. Merkitysainesta, ntamo 2010

RETRO 1964-2008. Sananen toimittajalta (Vesa Haapala) **5**

SISÄLLYS 11

EKFRASIKSIA 17

Tableaux Auxiliaires Delmas N:o 16 (PE) **19**, Ja korvat tuli (R) **22**, Das Heim, koti (R) **23**, Vare (R) **26**, Punainen lohikäärme (P) **27**, Vaakuna (GAL) **28**, Oodi lampaalle, Ekfrasis (PV) **31**, Kolhon kuu (GAT) **35**, Paratiisin portilla (GAT) **36**, Astu kuvaan (GAT) **38**.

HAIKUJA 41

Kuorin juureksia (P) **43**, Paiskin runoa (P) **43**, Haiku (R) **43**, Hiroshige (P) **44**, Timokratian jänis (R) **46**, Sataa (P) **46**.

HENKILÖKUVIA 47

Wideman (GAL) **49**, Finlayson (GAL) **55**, Ruskin (MM) **60**, Kaatra (AT) **67**, Finne (AT) **79**, Voionmaa (GAL) **104**.

IRTIOTTOJA 113

Tarzanologia (T) **115**, Siis (R) **118**, siis (R) **119**, Kaukasian mies (R) **120**, Lintulaulu (R) **121**, Kartan sisällys (R) **122**, Päättä pahkaa (R) **123**, Rajalla (R) **124**, Le tour de Babel (R) **125**, Irtainta (MT) **126**, Hentakoi (GAT) **128**.

KERTOMUKSIA 129

Kahdeksan lausetta (PE) **131**, Kortti (PL) **132**, Makaan puolinukuksissa (PE) **134**, Tyhjiä tynnyreitä (PE) **135**, Valeri (MI) **136**, Olen suhteellisen köyhää ja vähäpätöistä sukua (KI) **137**, Unet ja näyt (R) **138**, Metodi (R) **139**, Pieni kertomus (R) **140**, Pieni kertomus (R) **141**, Urkertomus (R) **142**, Urkertomus (R) **143**, Lomamatkalla jossain Espanjassa (T967) **144**, Työelämän lyhyt historia (GAT) **145**, Poikkesimme rautakauppaan (GAT) **146**.

KHORA 147

Aamiainen Grassinassa (R) **149**, Eksyimme kirkkaan ojan sillalle (P) **149**, Nekalan korkean taivaan alla (P) **150**, Kuohupäin kukkivat tuomet (P) **151**, Valkoinen on valon varjo (N) **152**, Large Leaping Hare (P) **154**, Tänään hän on tyyni (ST) **155**, Ateljeen ikkuna (PV) **156**, Hammaslääkärin odotushuoneessa (PL) **160**, L'art de Gomorrhe (MT) **161**, Ja se kissa oli Einstein (R) **162**.

KOLLAASEJA JA MONTAASEJA 163

Kollaasi: 16 puhuntaa (KAV) **165**, Wargentin (KT) **185**, Perbreves commonitiones (Tiden e klöver) (KT) **186**, Ohjeita papistolle (Aika on tuohta) (KT) **187**, Komentoja (R) **188**, Kyp-syyskausi (ST)**189**, Angebot (GAT) **198**.

KUVARUNOJA 199

ZODIAC (AIVOFILMI) (PE) **201**, Analyyttistä kalligrafiaa I (T) **206**, Silmä Silmä (R) **208**, Karra e Mari (R) **210**, Henki ja elämä (R) **212**, Silmäpako (MT) **213**, Cantus kurvus (ST) **214**.

KÄÄNNÖKSIÄ 215

Paul van Ostaijen, Oodi Singerille (PE) **217**, Gerge Seferis, 16 haikua (KAV) **221**, Hans Magnus Enzensberger, Mauseleumi (VF): Gutenberg **225**, Darwin **227**, Turing **231**, Bertolt Brecht, Lentolehtisistä (KT) **234**, H&O Parolan baarissa (R) **235**, The Semiotic Institute (R) **236**, Ai Quing, Kerjäläiset (R) **237**, Philip Larkin, Häätuuli (R) **238**, Zbigniew Herbert, Kaksi pisaraa (P) **239**, Yehud Amichai, Vahinko. Me olimme niin hyvä keksintö (P) **341**, Bertolt Brecht, Muisto-taulu 12:lle maailmanmestarille (PV) **242**, Mundroroo, Kaiken ikäni (PL) **246**, Werner Aspenström, Viisi kuvataiteilijaa (MT) **247**: Taidemaalari Rouseaun viimeinen matka **248**, Silminäkijä **249**, Sitten ajattelen taas van Goghia **252**, Samanaikaisesti Chagallin kanssa **256**, Giacomettiadi **259**, Paul Celan, Erään varjon muotokuva (G) **260**.

LUONNONFILOSOFI 261

Leikkasin ruusuja (KT) **263**, De Rerum Natura (VF) **264**, Luonnosta **265**, Sisäisistä Aluis-ta: Aineesta ja Muodosta **266**, Syistä **268**, Sattuma **269**, Liikkeestä **270**, Syntymisestä ja häviämisestä **272**, Levosta **273**, Ositettu paljous **274**, Tilasta **274**, Tyhjyydestä **275**, Luonnon Enssijaisista Laaduista **276**, Toissijaisista Laaduista **277**, Salaisista Laaduista **278**, Elementeistä yleensä **280**, Taivaasta ja sen osista **282**, Ilmasta **284**, Wesimeteoreis-ta **286**, Wedestä **287**, Seireeneistä **288**, Maasta **290**, Maan Taivaallinen Jerusalem **291**, Käytännön gemmologiaa **292**, Erilaisista Ihmisistä **293**, Ihmisen l'istä **297**, Aistimisesta **298**, Wiheriässä Suwessa **299**, Äänestä **300**, Järjellisestä IhmisSielusta **301**. Sigfridus (PL) **303**.

MUSIKE TEKHNE 305

Jazz (PE): Yksi kaksi kolme nopea liuku yli kattojen **307**, Vuokralle tarjotaan öinen huo-ne **308**, Tony Scott **309**, Metafyysistä jazzia **310**, Coltrane **311**, Oodi silakalle (MV) **315**, Tuhannen tuhatta kukkaa (L) **316**, Minä en syö rehuperunaa (KRR) **317**, Lala (KAV) **318**, Raitalaulu (KAV) **318**, Joiku (KT) **319**, Jumala koneesta (KT) **320**, Viritetäänks cembalo (R) **320**, Hyvinkään graffitti (GAT) **320**, Käytännöllisen Järjen Merkityksiä (ST) **321**, Rins-burgin tiellä (MT) **323**, Ilon raaka-aineita (MT) **325**, O! (TAITEEN TAPAHTUMA) (R) **328**.

MUSTAVALKOISIA RUNOJA 329

Aika on muovia (KT) **331**, Vastakohdan eroja (R) **332**, Toiston eroja (R) **333**, Hiiripiirustus (R) **334**, Koneita ja leluja (P) **335**, Kamomilla (PL) **336**.

NÄISSÄ MERKEISSÄ, SEMIOOTTISIA RUNOJA 337

Semiotiikkaa (KAV) **339**, Eläinten taiteesta (MM) **340**, Aina jo (KT) **345**, seuraan taivaan päivittäistä liikettä **346**, Kirjoitus luikertelee, oikaisin metsän ja hautausmaan halki **347**, Satutunnilla **347**, Äiti ja pojat loruilevat **348**, Vähenevä kuu heittää ikkunan ristin lattialle **348**, Eikä ole mitään muuta kuin tulemista **349**, Nyt on ylevä hetki (KT) **350**, Nimeämättömän nimi (KT) **351**, Hiotun kiven aika (KT) **352**.

OMISTUKSIA 353

Ihana näky (KT) **355**, Päämies (R) **355**, Kuvasta (PL) **356**, Voces intimae (GAT) **357**.

PAIKKOJA 361

Flucht vor sich (PE) **363**, Pohjoinen Guernica (PE) **364**, Kunta ja seurakunta (KRR) **365**, Miskolc (SJ) **368**, Tesoma (PV) **372**, Chicago (PV) **377**, Valokuva (PL) **378**, Marketissa (PL) **379**, Viime vuonna Zürichissä (PL) **381**, Grönlanti (MT) **382**, Hämäläisiä lauseita (MT) **395**, Viikolla viisi (GAT) **401**, Gathandu (GAT) **402**.

PITKIÄ RUNOJA 403

HANS II VIISAS (MM) **405**, Valtion vieraana (MM) **416**, Tasanko 967 (T967) **422**, Mikä tahansa (MT) **464**, Yhtä kaikki, yritys koneeksi (GAT) **477**.

flarf (POSt festum) 485

Partiolaulu (T) **487**, Itsetutkistelut A-D (MV) **489**, Helmateksti (L) **494**, Kirje niin sanottuun toiseen maailmaan (MI) **495**, Laulu kurista (KRR) **497**.

SARJOJA 499

De Rerum Signo (VF) : **501**, (pihkapalloista ym) **503**, (atomeista ym) **507**, (sattumasta ym) **512**, (ajatukset ovat merkkejä) **514**, (kulttuurista) **517**, (Latimeria, veljemme aineen todellisuudessa) **520**. Kuolema. Runot Joseph Hydnin orkesteriteokseen *Die sieben letzten Worte* **523**, Sonata I **524**, Sonata II **525**, Sonata III **526**, Sonata IV **527**, Sonata V **528**, Sonata VI **529**, Sonata VII **530**. AI NIIN (ST) : XX *Oi tahdissa tahdissa!* **531**, XXI Vanhan kirkon kynttiläkruunussa **536**, XXII Löi vastaan väkevä kahvin löyhkä **540**, XXIV Mitä on jäljellä vuodesta 1956? **546**, Faabeli **548**, Sub calla **550**, XXIX Joseph Haydn oli jo jonkin aikaa odotellut **551**, XL Kohta Kommuunin jäkeen **553**. Ulottuvuuksia (PL) **555**, I Bisnesluokan etuseinän animaatiossa **555**, II *Hic et nunc* Rottneist Islandilla **556**, III The West Australian **557**, IV Yllätin itseni ajattelemasta **558**, V Heinäpuu joulupuu **559**, VII Jimin njurmikängi tuli Canningin vihreissä vastaan **560**, VIII Tyttö joka on nähnyt jakarandan **561**, IX Ilmaisun onni **562**, X Wadjemup **563**, XI Koti viikolla 49–50 **564**, XII Suihkuhuoneen vessa renas **565**, XIV War Memorial **566**, XV Laiva ohittaa kasvitieteellisen puu-

tarhan **567**. Tasangolla Cage (MT) I – IX **568**.

T=A=M=P=E=R=E=E=K=S=N=Ä=Ä=S 571

AI NIIN (ST) VI Kannon kastia ja kaurapuuroo **573**, VII Ai niin, hotsittaisko kuulla **574**, VIII Eiks su planeettas jääry **576**, IX Tarkastin nukuvav viisvuotiaan **577**, X Vaklaan pihalle aikasee **578**, XI Menee lujaa eeuussa meinaa **579**, XII Viimeseen asti **580**, XII Kun tuun ehtoolla kotio **582**, XXXIV Puhkes pyry **583**. U SOCIAL (GAT) **584**. Som moro (MT) **586**.

TILAUSTÖITÄ 587

Synnyttäkää! Synnyttäkää elämän kuva! (KT) **589**, Labyrintti! (KT) **592**, Jotain Amurista (T967) **597**, Ajattelemine on luomista (T967) **598**, Miellyttäisikö teitä kuulla Lucina Hagmanista? (ST) **600**, Ajan viira (PV) **604**, Merkkien elämää (PL) **612**, Fragmentteja Iljan kirjasta (MT) **616**, Triptyykki (GAT) **619**.

TRIFFO TRIFFOO 629

Kannan vauvaa olalla huonesta huoneeseen (T967) **631**, Kaksivuotias tekee tänään kaikki (P) **632**, Sinulla oli seitsemän naakansulkaa (P) **633**, Tyttö kolme jalkaa (P) **634**, Lapsi nukkuu aamun hämyssä (P) **635**, Pöydälläni keikkuu pyryharakka (ST) **636**, Puhalttaa korvaan (PV) **637**, Tyttö kaunis kuin kastehelmi (PV) **638**, Kynttelinä kyselin (PV) **639**, Suunnitelma (PL) **640**.

TUUMIA 641

Kirjailija tässä maailmassa (T) **643**, Nuorena aikuisena (KT) **646**, Tekstin ja ristiriidan hekuma (KT) **647**, Annoin haastattelun (KT) **648**, Kerroin toimittajille (P) **649**, Viiva lumoo kanan (KT) **650**, Mikä saa tänään kirjoitusta aikaan (KT) **651**, Runo / näytä hampaasi (PV) **652**, Lehdessä lukee kriitikon puhetta (KT) **653**, Jälkipuhetta (GAT) **653**, Uskossa fotoneihin (PL) **654**, Epitafi (GAT) **654**.

LEHMÄN HENKÄYS 655

Motot **656**, Amerigo **657**, Babakoto **664**, Cento **666**, Debordiadi **667**, Eläimiä **668**, Found Poetry **671**, Geranium **673**, Huti **674**, Ilmoituksen valossa **675**, Jälkikäätistä jälkikirjoitusta **676**, Kalitekibrit playstation **677**, Luuta ja lejeerinkiä **679**, Mustaa purkista **680**, Näpsäyttää **681**, Oodi **682**, Pajupilleilyä **684**, Qvanten **688**, Raakarautaa **690**, SA **691**, Tampere **692**, Ubi sunt **695**, Vuo **696**, Wirkberg **697**, X-rykelmä **706**, Y-rykelmä **707**, ”ZZ”: hiljaisuuden jälkikuva **708**, Åberg **710**, Ärähdyksiä, 1900-luku **715**, Ö-lätti. **716**, Indeksi **718**, Indeksien sivunumeroiden muuntotaulukko **722**.

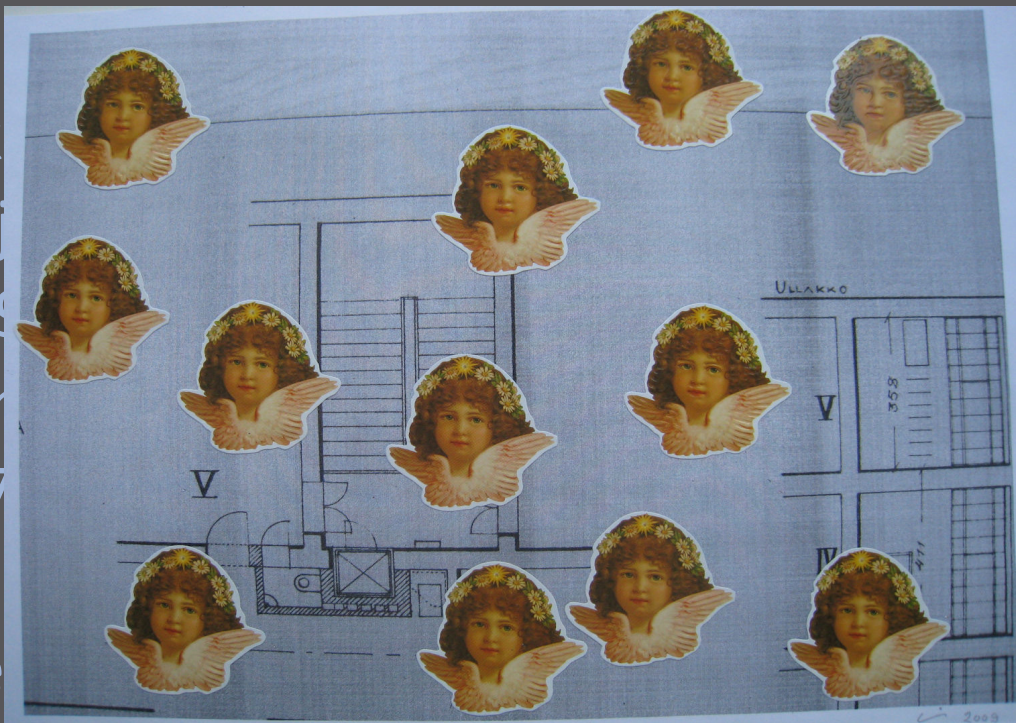
Kunst ist schön, macht aber viel Arbeit.

KARL VALENTIN, klovni

Die Kunst ist ein Ausdruck.

LUDIG WITTGENSTEIN, filosofi

Peltiset enkelit (PE), Kirjayhtymä 1964 Terveystieteiden
(T), Kirjayhtymä 1966 Minä viihtyy (MV), Kirjayhtymä
1967 Lokomonyliopisto (L), Kirjayhtymä 1970 Kiinan ja
Räikkylän runot (KRR), Kirjayhtymä 1972 Moskovan
kävä (MI), Kirjayhtymä 1973 Kalpea aavistus veren-
kierrosta (K), Kirjayhtymä 1979
Vähäfysiikka (V), Kirjayhtymä 1987 (SJ),
(MM), Kirjayhtymä 1989 Ta-
sanko 967 (P), Kir-
jayhtymä 1996 Paon
viivoja. Ve

lumo, runoja ym (PL), Tammi 2000 Mikä tahansa (MT),
Tammi 2003 Augusti (AT), Pirkkalaikir-
jailijat 2003 Gathan, 2005 Valkoinen
on valon varjo (VOV), Galleria Katariina 2006 Lehmän
henkäys. 29 etydiä, Tammi 2008 Kihisevä tyhjä, ntamo

